

Secretarieel jaarverslag Cuypersgenootschap 2019

Dit jaarverslag is een gecombineerd verslag over het jaar 2019 van de Vereniging en Stichting Cuypersgenootschap. Zowel vereniging als stichting zijn twee afzonderlijke organen die gezien hun doelstelling en werkzaamheden nauw met elkaar zijn verbonden. Beide organen hebben afzonderlijke statuten.

Ledenwerving/toekomst Cuypersgenootschap

In 2019 zijn verdere stappen gezet in het dossier 'Ledenwerving/Toekomst Cuypersgenootschap'. Er is op woensdag 30 oktober 2019 een klankbordgroepbijeenkomst gehouden, waarbij met enkele actieve leden het projectplan "Van actiegroep naar community: erfgoed & burgerparticipatie" van Menno Heling en Bernadette van Hellenberg Hubar is besproken; de uitkomst van de bijeenkomst was dat geadviseerd werd een minder ambitieuze koers te varen. Met de opstellers van het projectplan is een schikking getroffen waardoor het bestuur de zaak verder kan oppakken. Inmiddels zijn ook de problemen met de website aangepakt; in de loop van 2020 moet deze online komen, wat inmiddels is gerealiseerd.

Boek 'Kerken bouwen langs Maas en Rijn na 1945'

In het verslagjaar is het boek 'Kerken bouwen langs Maas en Rijn na 1945' (Antoine Jacobs, red.) uitgegeven. Het boek is een coproductie van Cuypersgenootschap, LGOG en KADOC. Het Cuypersgenootschap was vertegenwoordigd in de eerste redactie; de auteurs van de Nederlandse bijdragen komen uit onze gelederen. De totstandkoming is mogelijk gemaakt door een forse financiële bijdrage van het Cuypersgenootschap. (Zie financieel jaarverslag!) Vertrekpunt voor dit boek is het tweedaagse congres over moderne kerkelijke architectuur en kunst in Nederlands- en Belgisch-Limburg en het Duitse Rijnland, dat het Cuypersgenootschap, LGOG, KADOC en het Regionaal Historisch Centrum Limburg in 2007 in Maastricht hebben georganiseerd.

Ledenadministratie

Op 31 december 2019 waren er 315 leden. Dat zijn zes leden minder dan op 31 december 2017. De aanmelding van nieuwe leden loopt achter met de opzeggingen en overlijden. Daarnaast is nog steeds een zorgelijke ontwikkeling dat een aantal leden gemaand moeten worden omdat hun contributie niet tijdig is voldaan. In vergelijking met 2018 was de betalingsdiscipline door de leden beter.

Bestuurssamenstelling

Op 31 december 2019 bestaan de besturen van de Vereniging Cuypersgenootschap en Stichting Cuypersgenootschap uit: prof. dr. Vladimir Stissi (voorzitter), Leo Dubbelaar (secretaris), drs. Jan Dekkers (penningmeester), drs. David Mulder (voorzitter werkgroep Amsterdam, 2^e secretaris en redacteur jaarboek/Cuypersbulletin) en mr. Marcel Richter. Er heeft in 2019 geen bestuurswisselingen plaatsgevonden.

De ledenadministratie wordt gedaan door Marc Stegeman. Hij maakt geen deel uit van het bestuur van vereniging en stichting.

Op 23 mei 2019 is oud-bestuurslid Hein Hoestra op 87 jarige leeftijd overleden. Van 1996-2002 was hij bestuurslid van het genootschap. Dankzij Hein zijn er nog een aantal 19^e-eeuwse plattelands stationsgebouwen behouden gebleven ondanks felle discussies met Cees Douma, hoofd gebouwen

van de NS. In het Cuypersbulletin I van 2020 is door oud-bestuurslid Gert van Kleef een 'In Memoriam' geplaatst over Hein.

Huisvesting secretariaat

In 2019 is het secretariaat van de vereniging en stichting gevestigd op het adres Alferbos 246, 2715 TN Zoetermeer, het woonadres van de secretaris. Statutair is de vereniging het Cuypersgenootschap gevestigd in Ohé en Laak, gemeente Maasgouw. De Stichting Cuypersgenootschap is statutair gevestigd in Linne, gemeente Maasgouw.

Voorjaarsexcursie

Op 13 april 2019 werd de voorjaarsexcursie gehouden in Amersfoort.

Vertrek 10.45. Het ochtendprogramma was vm. Prodentfabriek/De Nieuwe Stad en Het Constantinianum.

De Nieuwe Stad is gevestigd in de oude Prodentfabriek/Erdal fabriek. In de fabrieksgebouwen en bedrijfsruimtes zitten sinds 2013 meer dan vijftig bedrijven en een school. De Erdalfabriek werd in 1936-1937 gebouwd naar ontwerp van de Amsterdamse architect F.A. Warners, in opdracht van N.V. Maatschappij voor Waschverwerking Erdal. Op het terrein werden onder andere een smelthuis, blikdrukkerij, laboratorium en de opvallende fabrieksschoorsteen gebouwd. Het complex werd uitgebreid met een tubefabriek (1941) en kantoorgebouw (2001). Het bedrijf werd bekend van de productnamen als Erdal, Peli, Tana, Ridder en Vlido. In de laatste jaren werd in de fabriek nog alleen Prodent tandpasta gemaakt. Rondom het complex zijn veel interessante moderne gebouwen gerealiseerd.

Daarna ging de bus naar het Constantinianum, Daam Fockemalaan 10, tegenwoordig het Eemland college. Het Constantinianum is een gebouwencomplex met scholen en het Kruisherenklooster Sint-Helena. Dit gebouwencomplex werd in 1952 gesticht, onder architectuur van Jos Schijvens. Uitbreidingen vonden plaats in 1953 (gymnasiumgedeelte) en 1957 (HBS). Het uitgebreide complex vertoont de kenmerken van de Bossche School. Het klooster is in carrévorm gebouwd, met aan de zuidzijde de kerk, welke in 1956 werd ingewijd. Enkele jaren geleden is het complex als icoon van de wederopbouwperiode aangewezen tot rijksmonument.

Na de lunch en de Algemene Ledenvergadering in een zaaltje van stadscafé de Observant in het centrum van Amersfoort was het middagprogramma bestemd voor het kloostercomplex OLV. ter Eem en het nabijgelegen Belgenmonument

Kloostercomplex OLV. ter Eem werd gebouwd van 1931-1933. Architecten waren Bernardus Joannes Koldewey en W.C.A. Kroes. Zij ontwierpen het complex in de trant van de Delftse School. Het betrof één der grootste kloostercomplexen in Noord-Nederland. In dit klooster bevond zich een meisjesinternaat, het Lyceum "Onze Lieve Vrouw ter Eem" en de kweekschool "Sint-Agnes". De zusters behoorden tot de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort, een in 1822 opgerichte congregatie die zich bezighield met het geven van onderwijs. Uitbreidingen vonden plaats in 1938 en nog in 1957. Het lyceum fuseerde in 1968 met het Constantijn College tot het Eemlandcollege. Het meisjesinternaat bestond tot 1981. Daarna werd in de gebouwen onder meer een conferentiecentrum ingericht. Zo werden hier van 1984-1998 de Nederlandse Bisschoppenconferenties gehouden en logeerde Paus Johannes Paulus II hier in 1985, tijdens zijn bezoek aan Nederland. De laatste zusters vertrokken in 2008 en het complex is tegenwoordig in gebruik als bedrijfsverzamelgebouw.

Het Belgenmonument is een monument op de Amersfoortse Berg in Amersfoort. Belgische militairen bouwden het ter herinnering aan de internering in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog als werkverschaffings- en leerproject. Het is in omvang het grootste herdenkingsmonument van Nederland. De Belgische architect Huib Hoste maakte een ontwerp voor de beoogde plek op de Amersfoortse Berg, met ruim drieënveertig meter een van de hoogste toppen van de Utrechtse Heuvelrug. De landschappelijke inpassing was het werk van de Belgische

tuinarchitect Louis van der Swaelmen. In mei 1917 werd gestart met de werkzaamheden. Het zou tot het voorjaar van 1919 duren voordat het monument geheel gereed was. Het werk aan het monument werd uitgevoerd door geïnterneerde Belgische soldaten, leerlingen van de werkscholen in de kampen. Recent is het monument volledig gerestaureerd.

Jubileumreis Straatsburg

In 2019 bestaat het Cuypersgenootschap 35 jaar. Traditiegetrouw wordt in elk lustrumjaar een jubileumreis gehouden. Van 3 tot en met 6 oktober ging de reis naar Straatsburg en omgeving, eeuwenlang een twistappel tussen Frankrijk en Duitsland. Deze reis komt in de plaats van de gebruikelijke najaarsexcursie.

Op donderdag 3 oktober zijn we gestart vanuit onze opstapplaatsen Geldermalsen en Venlo voor een lange tocht van ca. 540 km naar de hoofdstad van de Elzas: Straatsburg. Onderweg is een tussenstop voor een korte lunch in een wegrestaurant. Vervolgens een stop in één van de oudste steden van Duitsland, Trier. Trier is bekend om de imposante Romeinse bouwwerken, kerken en sierlijke keurvorstelijke paleizen. In Duitsland was 3 oktober de nationale feestdag. Door het mooie weer was het gezellig druk in de stad. Na ons helaas korte bezoek in Trier rijden we door naar Straatsburg waar eind van de middag arriveren in het Brit Hotel le Lodge waar we drie nachten verblijven.

Vrijdag, dag 2, was gereserveerd voor de stad Straatsburg. Na het ontbijt bracht de bus ons naar de Neustadt waar we op de Place de la République werden opgewacht door onze gids die ons ging rondleiden door de Duitse wijk die vanaf 1880 tot de Eerste Wereldoorlog is ontwikkeld door Duitsland. De Neustadt wordt vaak beschouwd als het beste getuigenis van de Duitse keizerlijke architectuur en stadplanning dat uitzonderlijk gaaf is gebleven in tegenstelling tot de centra van de Duitse steden die door bombardementen in de Tweede Wereldoorlog grotendeels zijn verwoest. Helaas hebben wij het weer niet mee en was de paraplu nodig. De rondleiding startte vanaf het Palais du Rhin aan de Place de la République. Vervolgens naar de Pont d'Auvergne met een blik op de Église Saint-Paul, de voormalige protestantse garnizoenskerk dat in 1892-1897 in neogotische stijl is gebouwd door architect Louis Müller. Doordat het harder ging regenen konden we ons schuilen in het Palais Universitaire (1879-1884, Otto Warth) waar we een aantal zalen en de binnenplaats grondig hebben bekeken. Inmiddels is het droog geworden en werd de rondleiding voortgezet langs de keizerlijke gebouwen van het universiteitscomplex zoals het Observatoire Astronomique. Vervolgens langs de Bains Municipaux (1905-1908, Fritz Beblo) naar de Haute École des Arts du Rhin (1892, Johann Karl Ott & Edouard Roederer) voor een korte stop. Daarna weer terug naar de Place de la République waar we het gemoderniseerde interieur van de Bibliothèque Nationale et Universitaire hebben bekeken. Na afscheid te hebben genomen van de gids was het tijd voor de lunch en was men de middag vrij om de oude binnenstad te verkennen zoals de Cathédrale Notre-Dame, Temple Neuf, de inrichting van Theo van Doesburg in het paleis Aubette aan de Place Kléber en de Barrage Vauban met uitzicht op de middeleeuwse stadspoorten "Ponts Couverts". Vervolgens bracht de bus ons terug naar ons hotel voor het diner. Een aantal van ons gezelschap ging daarna nog stappen in de binnenstad.

Zaterdag, dag 3, verlaten we na het ontbijt de stad en rijden naar het bekendste kasteel van de Vogezes Haut-Koenigsbourg, gelegen op een ruim 750 meter hoge rotspunt. Keizer Wilhelm II liet het tussen 1901 en 1908 ombouwen tot een soort sprookjeskasteel dat nog steeds de fantasie prikkelt. Helaas werkte het weer niet echt mee. Het was druilerig en helaas konden we niet genieten van het uitzicht. Na ons bezoek aan het kasteel rijden we naar het schilderachtige stadje Riquewihr voor de lunch waarbij de Elzasser Flamkuchen populair is. Na de lunch door de natuur van het nationaal park Ballons des Vosges naar Saint-Dié-des-Vosges waar we de buitenzijde van de fabriek van Claude et Duval van de beroemde architect Le Corbusier hebben bewonderd. Dit is het enige industriële gebouw dat Le Corbusier in 1945 heeft ontworpen. Na de stop in Saint-Dié zijn we weer teruggegaan naar ons hotel voor het diner en voor sommige het nachtleven in de stad.

Zondag, dag 4, moeten we ons weer opmaken voor de 540 km terugreis naar Nederland. Onderweg hebben we een tussenstop gemaakt in het regenachtige Speyer, voor de oudere Nederlanders Spiers aan de Rijn, waar we de majestueuze Kaiser- und Mariendom aan de buitenkant hebben kunnen bekijken. Na Speyer hebben we onderweg de lunch gebruikt in Bacharach aan de Rijn. Door het slechte regenachtige weer hebben we niet veel van de omgeving gezien. Na de lunch zijn we vervolgens teruggedreden naar de opstapplaatsen Venlo en Geldermalsen waar we afscheid hebben genomen van een geslaagde jubileumreis ondanks het tegenvallende weer. Veel dank is verschuldigd aan onze vriendelijke en uitmuntende chauffeur van de bus die zijn stuurmanskunsten goed heeft laten zien.

Excursie Werkgroep Amsterdam

In te vullen door David

Publicaties

In 2019 zijn drie Cuypersbulletins in kleur verschenen, waarbij bulletin 3 en 4 werd gecombineerd met dank aan redacteur David Mulder. De bulletins zijn geplaatst op de website. Er is geen jaarboek verschenen.

Algemene ledenvergaderingen

Op 13 april 2019 werd de Algemene Ledenvergadering gehouden in een zaal van Stadscafé De Observant, Stadhuisplein 7 te Amersfoort. In de vergadering werd o.m. de jaarrekening 2018 vastgesteld. Vanwege de jubileumreis naar Straatsburg is er geen najaarsvergadering gehouden. Vaststelling van de begroting 2020 is verdaagd naar de Algemene ledenvergadering van 31 oktober 2020.

Financiën

Voor het financieel jaarverslag 2019 wordt verwezen naar het verslag van de penningmeester, dat op de website is geplaatst.

Website/sociale media

Halverwege 2019 is de website www.cuypersgenootschap.nl door onbekende oorzaak uit de lucht gegaan. Daarvoor viel de site af en toe uit. In 2019 is opdracht gegeven voor het ontwikkelen van een nieuwe website en is ook een nieuwe webmaster aangetrokken. In juni 2020 is de vernieuwde website in de lucht gegaan. Helaas hebben we geruime tijd moeten stellen zonder een website. Onze twitteraccount “Cuypersgenoten”, waar korte tweets worden geplaatst is in het verslagjaar door onze secretaris regelmatig aangevuld met nieuws over onze behoudsacties en ontwikkelingen binnen het erfgoedbehoud. Er is in het verslagjaar ook een aparte facebookaccount voor het Cuypersgenootschap aangemaakt, dat nog niet is ingevuld.

Deelname in werk- klankbordgroepen

In het verenigingsjaar heeft het genootschap deelgenomen in gemeentelijke werk- en klankbordgroepen en commissies voor bijvoorbeeld uitbreiding van gemeentelijke monumentenlijsten, monumenten- c.q. erfgoedbeleid. In de gemeenten Amsterdam, Gooise Meren, Hilversum, Hollands Kroon, Alphen aan den Rijn, Katwijk, Wassenaar, Voorschoten, Rotterdam, Tilburg, Roermond en Meppel zijn door het Cuypersgenootschap vertegenwoordigers namens het bestuur afgevaardigd.

Behoudsacties

De meeste behoudsacties zijn georganiseerd in samenwerking met diverse lokale behoudsorganisaties en erfgoedvereniging Bond Heemschut. Een jaaroverzicht van de acties staan aangegeven op een aparte bijlage, die op de website wordt geplaatst als onderdeel van het verslag. Op de website worden de lopende behoudsacties regelmatig geactualiseerd. Daarnaast wordt zeer regelmatig getwitterd over actuele ontwikkelingen. Bij de secretaris secretaris@cuypersgenootschap.nl zijn de laatste ontwikkelingen op te vragen.

De behoudsacties in Amsterdam worden geleid door een actieve werkgroep die door bestuurslid David Mulder wordt gecoördineerd. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor de activiteiten van de werkgroep. De meeste acties zijn in eerdere jaren gestart en in 2019 voortgezet of afgerond, te weten:

-in te vullen door David

De behoudsacties elders in het land, met uitzondering van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Teylingen, Lisse en Hillegom worden geleid en gecoördineerd door de secretaris, bijgestaan door actief vrijwilliger Norman Vervat. Dankzij de inzet van Norman kunnen we een groot aantal behoudsacties voor bedreigd erfgoed oppakken.

Dieptepunten

Dieptepunten in 2019 zijn onder meer

- Sloop van het rijksmonument Dorpshuisje Streek 27 te Kimswerd. Beroep tegen sloop is door de rechtbank ongegrond verklaard
- Sloop van Textiel fabriek BATO/NRO-locatie te Enschede
- Afwijzing monumentenstatus verwaarloosde villa Boven Havenstraat te Kampen
- Afwijzing monumentenstatus wederopbouwoningen te Huissen (inmiddels gesloopt)
- Sloop afgebrande houten Noorse chalet-woning De Zanderij te Bussum (voorbescherming is door de gemeente direct afgehaald)
- Sloop gevel warenhuis V&D te Hilversum
- Sloop houten woning Vredelaan 9 te Laren na brand (afgevoerd als gemeentelijk monument)
- Herziening monumentenbeleid Noordwijk waarbij monumenten uitsluitend na instemming van de eigenaren worden beschermd.
- Sloop ertsranen Vulcaanhaven te Vlaardingen (geselecteerd in Top 100 lijst wederopbouwerfgoed 1940-1958)

Hoogtepunten

- Sloopplannen voor het gemeentelijk monument De Finse School te Groningen zijn van de baan.
- Sloopvergunningen voor de Geref. kerk te Bellingwolde en voormalige synagoge te Vriezenveen zijn door de gemeente geweigerd.
- Koetshuis landhuis Woudoord van De Bazel te Heerenveen blijkt toch te zijn aangewezen als monument waarbij een latere afwijzing door de gemeente ongegrond werd verklaard. Helaas is de monumentenstatus door de rechtbank in 2020 afgehaald waardoor het direct werd gesloopt.
- Aanwijzing van drie panden in Meppel als provinciaal monument.
- Voormalig stadhuis van Almelo van J.J.P. Oud blijft behouden en wordt herbestemd
- Het grootste deel van het wederopbouwinterieur van de Grote Kerk van Wageningen blijft behouden.
- De voorgenomen sloop van het entreegebouw Universiteitsmuseum te Utrecht gaat niet door.
- Gemeentelijke monumenten in de wijk Griffensteijn te Zeist blijven voor het grootste deel behouden. Sloop van een groot deel is afgeblazen.
- De voormalige RK-kerk H. Geest te Amstelveen blijft behouden en wordt een multifunctionele centrum
- Gemeente Hollands Kroon gaat eindelijk monumenten beschermen.
- De Rietveldhuizen in Reeuwijk-Brug blijven behouden.
- De Maria Hemelvaartkerk te Sas van Gent is herbestemd tot markthal

De volgende panden zijn (voor)beschermd als gemeentelijk monument:

- Station en koffiehuis Baflo, Geref. kerk Ezinge en Bungalows Borgweg Winsum
- Zuiderschool te Meppel
- Deventer, diverse panden
- Verenigingsgebouw voor de Hersteld Apostolische gemeenschap te Enschede

- Herv. kerk van Ochten
- NS-station Soest-Zuid
- Houten zgn. Kringenwoning ‘Het Moutje’ te Bussum
- Diverse panden in Bussum
- Moeder van de Verlosserkerk/Mater Salvatoris te Haarlem-Schalkwijk
- RK-kerk OLV. van Altijddurende Bijstand te Rotterdam-Overschie
- Vuurtoren Maasvlakte 1
- Jagershuis met betonnen waterbassin Complex Nordmole/Het Voorduin Atlantikwall te Hoek van Holland
- Voormalige stadhuis van Aardenburg
- Sint Lidwinakerk en Sint Antonius van Paduakerk te Best
- Waalwijk H. Antonius van Paduakerk

Verwaarlozing/aantasting monumenten

Bij de gemeenten Utrecht (illegale reclames), Hilversum (illegale reclames), Katwijk (barakken vliegveld Valkenburg), Wassenaar (buitenplaats Ivicke), Reusel-De Mierden (tramremise Reusel), Tilburg (ontsierende gevelreclames) is in 2019 nogmaals aandacht gevraagd voor de verwaarlozing/aantasting van monumenten. In het verslagjaar zijn Villa/klooster Het Hoompje te Sluis en het hoofdgebouw van de voormalige Groot-Seminarie Haarendal te Haaren toegevoegd.

Opgestarte behoudsacties

In 2019 zijn de volgende behoudsacties opgestart voor de volgende panden:

- Steenfabriek Hijlkema/Fivelmonde te Delfzijl (beschermd via het bestemmingsplan)
- Voorzet uitbreiding gemeentelijke monumentenlijst gemeente Westerkwartier
- Geref. kerk in het beschermd dorpsgezicht van Bellingwolde (sloopvergunning door gemeente geweigerd)
- Koetshuis landhuis Woudoord van De Bazel te Heerenveen (aanvankelijk beschermd als gemeentelijk monument; rechtbank heeft monumentenstatus op verzoek van de eigenaar in 2020 afgehaald waarna het direct werd gesloopt)
- Boerderij Middelweg-Oost 116 te Sint Annaparochie (monumentenstatus afgewezen, bezwaarprocedure loopt nog)
- Fabriekspand fa. Varvik te Enschede (pand blijft behouden en wordt in nieuwbouw ingepast)
- Hotel Rodenbach te Enschede
- Bezwaar reconstructie Stork-Hijsch gebouw op Marktplaats in centrum Hengelo (door gemeente afgeblazen)
- Voormalige Stationsgebouw te Markelo
- Christelijke Scholengemeenschap Het Noordik te Vroomshoop
- Voormalige synagoge te Vriezenveen (sloopvergunning door gemeente geweigerd)
- Herbestemming Kapel Boldershof te Druten
- RK-kerk OLV. Hemelvaart te Renkum (voorlopig beschermd door de gemeente)
- Meisjesvakschool Vispoortplein 16 van J.H.W. Leliman te Zutphen
- Woningbouwcomplex Patijndorp te Zeist
- RK-kerk H. Geest met pastorie te Amstelveen (blijft behouden en krijgt een multifunctionele functie)
- Villa/landhuis De Haaf te Bergen NH (eigenaar geeft aan dat er grote kans is dat het pand behouden kan blijven)
- Monumentstatus diverse panden Bussum (gehonoreerd door de gemeente)
- RK-kerk OLV. Hemelvaart met pastorie Valkenburgerplein 20 te Heemstede
- Gevel warenhuis V&D te Hilversum (inmiddels gesloopt en vervangen door nieuwbouw)
- Rijksmonument voormalige raadhuis te Obdam (zwaar beschadigd door brand in december 2019)
- Houten woning Vredelaan 9 te Laren NH (zwaar beschadigd door brand in januari 2019, herstel is volgens de eigenaar en gemeente niet mogelijk en gesloopt in 2020 na afvoer)

van de gemeentelijke monumentenlijst)

- Verzoeken voor aanwijzing van zeven panden in de gemeente Alphen aan den Rijn als monument (afgewezen en na bezwaarprocedure alsnog monumentenprocedure opgestart)
- Kerk/buurthuis Het Anker te Hazerswoude-Rijndijk van Ton Alberts (afgewezen en na bezwaarprocedure alsnog monumentenprocedure opgestart)
- RK-Sint Theresiakerk, Apeldoornselaan 240-242 te Den Haag (gemeenteraad heeft nieuwbouwplan op de plaats van de kerk in de ijskast gezet)
- Technische School, Koninginneweg te Oud-Beijerland
- RK-kerk OLV. Geboorte te Hoogmade (afgebrand in november 2019)
- Vleugel museumcomplex Boijmans van Beuningen van Robbrecht en Daem (wordt afgebroken)
- Jagershuis met betonnen waterbassin Complex Nordmole/Het Voorduin Atlantikwall te Hoek van Holland (aangewezen als gemeentelijk monument)
- Vier woonblokken Oost-Sidelinge te Rotterdam-Overschie
- Zienswijze herontwikkeling draf- en renbaan Duindigt te Wassenaar
- Olympushal Zoetermeer (wordt meegenomen in uitbreiding monumentenlijst)
- Briëtwoningen Middelburg
- Verwaarlozing rijksmonument Villa/klooster Het Hoompje te Sluis
- Zienswijze transformatie rijksmonument Maria Boodschapkerk Goirle tot appartementen
- Verwaarlozing rijksmonument voormalige Grootseminarie Haarendael te Haaren (hoofdgebouw afgebrand in augustus 2019, kapel gespaard gebleven)
- NS-station Venlo met seinhuis (beschermd via het bestemmingsplan)

Ingebrekestellingen/heffen dwangsommen bij niet tijdig beslissen.

Per 1 oktober 2009 is er een paragraaf opgenomen in de Algemene Wet Bestuursrecht waardoor het mogelijk is voor belanghebbenden om bij niet-tijdig beslissen, een bestuursorgaan in gebreke te stellen en uiteindelijk een dwangsom van maximaal € 1260,-- te kunnen verbeuren. Per 1 januari 2019 is de maximale dwangsom geïndexeerd naar € 1442,--.

In 2019 zijn zes gemeenten in gebreke gesteld. Voor vier gemeenten is uitstel verleend. Eén gemeente heeft binnen de termijn een besluit genomen zodat geen dwangsom verschuldigd is. Er zijn voor twee gemeenten dwangsommen verbeurd verklaard uit ingebrekestellingen van 2018. Twee gemeenten hebben inmiddels de maximale dwangsom uitgekeerd uit een ingebrekestelling die in 2017-2018 is opgelegd.

Zoetermeer, 8 oktober 2020. Leo Dubbelaar, secretaris